

Korkein hallinto-oikeus

Muita päätöksiä

Etusivu » Päätöksiä » Muita päätöksiä » Muupaatos » Muu päätös 1440/2014

Muu päätös 1440/2014

Moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman hyväksymistä Nilsissä koskeva valitusasia

Antopäivä: 30.4.2014

Taltionumero: 1440

Diaarinumero: 402/1/12, 448/1/12, 568/1/12 ja 569/1/12

Asia Moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman hyväksymistä koskevat valitukset

Valittajat 1. A

2. B, C, D ja E

3. F

4. F ja G

Päätös, jota valitukset koskevat

Kuopion hallinto-oikeus 30.12.2011 nro 11/0472/3

Asian aikaisempi käsittely

Nilsin ympäristölautakunnan valvontajaosto Nilsin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena on asiakirjoista lähemmin ilmenevän menettelyn jälkeen Nilsin kaupunginhallituksen hakemuksesta 25.3.2010, § 36, tekemällään päätöksellä hyväksynyt moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman Nilsin kaupungin alueelle välille **Annamarintie–Rahasjoki**.

Päätöksen perusteluissa on muun ohella todettu reittisuunnitelman täyttävän maastoliikennelain mukaiset perustamisedellytykset. Suunnitellusta moottorikelkkailureitistä tai sen käytöstä ei ennalta arvioiden aiheudu luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, maa- ja metsätaloudelle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle huomattavaa haittaa. Annetut lausunnot eivät ole ristiriidassa reittisuunnitelman kanssa. Lausunnoissa esitetyt kannanotot tulevat riittävässä laajuudessa huomioon otetuiksi, kun noudatetaan hyväksyttyä reittisuunnitelmaa.

Nilsin ympäristölautakunnan valvontajaosto on 2.9.2010, § 67, antamallaan päätöksellä hylännyt muiden ohella A:n, B:n asiakumppaneineen sekä F:n erikseen ja yhdessä G:n kanssa valvontajaoston päätöksestä 25.3.2010 tekemät oikaisuvaatimukset.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Kuopion hallinto-oikeus, sikäli kuin korkeimmassa hallinto-oikeudessa on enää kysymys, on hylännyt kokonaan B:n ja hänen asiakumppaniensa, A:n ja F:n yksin tekemät valitukset sekä hänen ja G:n yhdessä tekemän valituksen ympäristölautakunnan valvontajaoston 2.9.2010 antamasta päätöksestä siltä osalta kuin viimeksi mainittu valitus on koskenut reittisuunnitelman hyväksymistä tilalle Valkiala RN:o 9:11 (kiinteistötunnus 534-410-9-11), mutta kumonnut valvontajaoston päätökset 25.3.2010 ja 2.9.2010 Jaakkolan tilaa RN:o 10:68 (kiinteistötunnus 534-410-10-68) koskevan

reittilinjauksen osalta sekä lisäksi eräiden muiden päätöksessä lähemmin yksilöityjen tilojen kautta kulkevalta hallinto-oikeuden päätöksen liitteenä olevaan karttaan merkityltä reittilinjauksen osuudelta. Asia on samalla palautettu tältä osalta valvontajaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovelletut oikeussäännökset

Maastoliikennelain 15 §:n 1 momentin mukaan moottorikelkkareitin perustamiseksi on laadittava reittisuunnitelma, jonka hyväksymisestä päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Maastoliikennelain 15 §:n 2 momentin mukaan reittisuunnitelmassa on osoitettava reitin kulku ja reittiin kuuluvat levähdys- ja huoltoalueet niin, että ne voidaan suunnitelman perusteella tarvittaessa merkitä maastoon. Suunnitelmassa on myös mainittava ne kiinteistöt, joiden kautta reitti tulisi kulkemaan.

Maastoliikennelain 16 §:n 2 momentin mukaan moottorikelkkailureittiä ei saa perustaa, jos sen käyttämisestä aiheutuisi luonnolle tai muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, maa- ja metsätaloudelle, yleiselle virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle huomattavaa haittaa.

Maastoliikennelain 16 §:n 3 momentin mukaan moottorikelkkailureitti voidaan perustaa riippumatta maa-alueen tai vesialueen omistajan tai haltijan suostumuksesta, jos reitin perustaminen on tarpeen yleisen kulkuyhteyden luomiseksi tai yleisen virkistyskäytön kannalta eikä reitistä aiheudu maa-alueen omistajalle tai haltijalle eikä poronhoidolle huomattavaa haittaa.

Maastoliikenneasetuksen 8 §:n mukaan reittisuunnitelmasta on ennen sen hyväksymistä pyydettävä tarpeelliset lausunnot ja varattava niille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 2 ja 3 §:ssä säädetään.

Maastoliikenneasetuksen 2 §:n mukaan esityksestä on pyydettyä asianomaisen kunnan lausunto, jollei kysymyksessä ole kunnan oma esitys. Asianomaiselle maan omistajalle tai haltijalle, asianomaiselle paliskunnalle ja valvontaviranomaisille sekä muille, joita asia koskee, on varattava tilaisuus antaa lausunto esityksestä.

Maastoliikenneasetuksen 3 §:n 1 momentin mukaan esityksestä on tiedotettava kuuluttamalla vähintään 14 päivän ajan kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/25) säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on lisäksi ilmoitettava riittävän ajoissa vähintään yhdessä paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Pykälän 2 momentin mukaan esitystä koskevien tietojen tulee olla saatavilla asianomaisessa kunnassa kuulutusajan.

Euroopan parlamentin ja Euroopan Unionin neuvoston luonnonvaraisten lintujen suojelusta antamassa direktiivissä (lintudirektiivi) mainitaan suojeltavat lajit. Metso kuuluu näihin lajeihin. Direktiivin tarkoittama metson suojelu on pantu Suomessa täytäntöön metsästyslailla.

Metso on metsästyslain 5 §:n 1 momentin mukaisesti riistaeläin, jonka rauhoituksesta on 37 §:n mukaisesti säädetty metsästysasetuksessa. Pykälän mukaan rauhoitusaikana riistaeläintä ei saa metsästä tai vahingoittaa eikä soidinta, pesintää tai poikasia saa häiritä. Metsästysasetuksen 24 §:n mukaan metso on rauhoitettu 1.11.–9.9.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Pykälän 2 momentin mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Kuntalain 90 §:n 1 momentin mukaan valtuuston päätökseen sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella hallinto-oikeudelta.

Samana lainkohdan 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;

2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai

3) päätös on muuten lainvastainen.

Hakemus moottorikelkkailureitin hyväksymiseksi

Nilsin kaupunginhallitus on 3.4.2006, § 158, päättänyt Nilsin kaupungin osallistumisesta Koillis-Savon ulkoilureittien täydennys Hankkeen tavoitteena on ollut moottorikelkkailureittien virallistaminen.

Pohjois-Savon ympäristökeskus (nykyinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jäljempänä ELY-keskus) on laatinut moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman Nilsin kaupungin alueelle välille Annamantie–Rahasjoki. Reitin pituus on 35,5 kilometriä. Moottorikelkkailureitin reittisuunnitelmasta ilmenee, että reitin suunnitteluun ovat osallistuneet myös maanomistajat. Heille on lähetetty tiedote sekä kartta suunnitellusta linjauksesta, jolloin he ovat voineet kommentoida suunnitelmaa tai esittää siihen omia näkemyksiään. Lisäksi maanomistajille on järjestetty viisi suunnitteluiltaa, joissa on voinut osallistua reitin suunnitteluun.

Reittisuunnitelmassa kohdassa "Reitin perustiedot" on todettu, että kelkkailun aiheuttamat häiriöt on pyritty minimoimaan ennakoimalla suunnittelussa myös tulevat asuinalueet ja muut maankäyttötarpeet. Reitin linjauksessa on otettu huomioon erilaiset suojelualueet, suojeluohjelmiin ja Natura-ehdotukseen sisältyvät kohteet, pohjavedenotannot, tärkeät pohjaveden muodostumisalueet sekä muut erityisessä käytössä olevat alueet. Entinen ura soveltuu uuden reitin linjaukseksi ainoastaan vähäisiltä osin. Reitin suunnittelussa on käytetty mahdollisimman paljon hyväksi maastossa valmiina olevia uria kuten rajalinjoja ja sähkölinjoja.

Reittisuunnitelmassa kohdassa "Luontoarvot ja ympäristönäkökohdat" on todettu, että kelkkailu on pyritty ohjaamaan alueille, joissa se ei vaaranna olemassa olevia luontoarvoja. Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei ole merkittäviä pohjavesialueita. Reitti sivuaa Loutteen–Kuikkasuo–Tarpisen suojelualueita siten, että Valkeismäen pohjoispäässä reitti sijoittuu aivan suojelualueen viereen. Reitin läheisyyteen jää myös useita Metsäkeskus Pohjois-Savon kartoittamia metsälain tärkeitä elinympäristöjä tai lakikohteita. Reitin läheisyydessä on kolme lähettä, joista otetaan vettä talouskäyttöön. Kaksi lähettä sijaitsee noin 50 metrin päässä reitistä ja yksi noin 80 metrin päässä. Riistanhoitopiirin kanssa on selvitetty metson soidintilat, eikä niitä sijoitu reitin vaikutusalueelle.

Reittisuunnitelman mukaan reitistön vaikutukset maaperään ja kasvillisuuteen kohdistuvat yksinomaan reitin ja sen liitännäisalueen maapohjaan, eikä kapea kevytrakenteinen reitti katkaise ekologista vyöhykettä tai estä kasvien leviämistä. Tutkimusten mukaan lumipeitteen aikana tapahtuva moottorikelkkailuliikenne ei juuri vaikuta alueen maapohjaan, mutta ympäristöään syvemmillä jäätyvä reitti voi aiheuttaa kasveille kylmävaurioita. Epätasainen reittipohja joudutaan käyttöajan pidentämiseksi tasoittamaan koneellisesti, mikä muuttaa maaperän rakennetta ja kasvustoa reittialueella. Ympäristökeskuksen mukaan reitin välittömään läheisyyteen on rajattu uhanalaisen kasvin kasvupaikka.

Edelleen reittisuunnitelmassa todetaan, että reittien lähituntumassa voi esiintyä epäterveellisiä hiukkas- ja häkäpäästöjä. Reittien liikennemäärät huomioon ottaen päästöt ovat niin vähäisiä, ettei niistä aiheudu varsinaisia terveyshaittoja. Merkittävin vaikutus on pakokaasuista syntyvä epämiellyttävä katku, joka voi paikallisesti häiritä alueella liikkuja. Moottorikelkkailun ympäristövaikutuksista merkittävimpiä ovat meluhaitat. Meluhaitan merkitystä korostaa moottorikelkkojen käyttö muutoin hiljaisessa ympäristössä. Moottorikelkkareittien aiheuttama meluhaittaa vähennetään oikealla sijoittelulla maastoon. Ottaen huomioon reitin arvioidut liikennemäärät, meluhaitat ovat vähäisiä eivätkä ylitä valtioneuvoston päätöstä melutason ohjeista. Reitillä on pyritty siihen, että välimatka asutukseen olisi vähintään 150 metriä. Vähimmillään etäisyys asutukseen on noin 60 metriä. Reitin läheisyydessä 30–110 metrin etäisyydelle sijoittuu myös kolme lomakiinteistöä. Reitti ei sijoitu Pohjois-Savon liiton kartoittamille hiljaisille alueille.

Kaupunginhallitus on 4.5.2009, § 187, päättänyt jättää ympäristölautakunnan valvontajaostolle moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman sen virallistamiseksi.

Asian käsittely ympäristölautakunnan valvontajaostossa

Hakemus on saapunut ympäristölautakunnalle 4.5.2009. Ympäristölautakunnan valvontajaosto on 25.6.2009, § 35, päättänyt siirtää asian käsittelyä uuden neuvottelukierroksen suorittamista varten. Valvontajaosto on asettanut moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman nähtäville 7.9.–30.9.2009 väliseksi ajaksi. Kuulutus nähtävillä olosta on julkaistu Nilsin kaupungin ilmoitustaululla. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu Pitäjäläinen -lehdessä. Kuulutuksella on varattu niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuus tehdä kirjallinen muistutus asiasta. Hakemuksen vireillölosta on lähetetty tieto myös alueella oleville maanomistajille ja heille on varattu tilaisuus antaa muistutuksensa asiasta.

Valvontajaosto on 25.2.2010, § 26, palauttanut suunnitelman hakijalle eli kaupunginhallitukselle maanomistajien kanssa käytäviä neuvotteluja varten.

Kaupunginhallitus on päätöksellään 15.3.2010, § 118, palauttanut asian valvontajaostolle jatkokesittelyä varten. Kaupunginhallitus on Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 9.3.2010 päivättyyn lausuntoon viitaten katsonut reittisuunnitelman valmistelun olleen riittävää ja asianmukaista.

Valvontajaosto on päätöksellään 25.3.2010, § 36, hyväksynyt reittisuunnitelman muuttaen reitin linjausta tilojen 534-415-3-50 ja 534-415-3-54 puolelle.

Valvontajaoston päätöksestä on jätetty runsaasti oikaisuvaatimuksia. Nilsiän riistanhoitoyhdistys on jättänyt valvontajaostolle 15.4.2010 päivätyn lausunnon metsojen soidinalueista. Tämän mukaan riistanhoitoyhdistyksen 4.4.2010 suorittamassa katselmuksessa on Iso- ja Pieni-Loutteisen alueella havaittu metson soidinpaikka. Lisäksi rinteen yläosassa oli havaittu metso. Lausunnon mukaan moottorikelkkailureitin perustaminen alueelle häiritsee metson soidinta ja päivälepoa ja siten vaikeuttaa metsojen lisääntymistä alueella. Kyseessä on alueen ainoa toimiva metson soidinpaikka. Riistanhoitoyhdistys on esittänyt reitin linjauksen siirtämistä siten, että se ei häiritse Valkeismäen alueella olevaa metson soidinpaikkaa ja päivälepoaluetta. Lausunnon liitteenä on kartta soidin- ja lepoalueista.

Valvontajaosto on oikaisuvaatimukseen 2.9.2010, § 67, antamallaan päätöksellä hyväksynyt reittisuunnitelmaan muutokset tilojen 534-419-7-46, 534-419-7-29 ja 534-407-1-29 alueilla. Muilta osin oikaisuvaatimukset on hylätty. Metson soidinalueiden osalta valvontajaosto on päätöksessään todennut, että reitti säilyy entisellä paikallaan. Uudet maanomistajat eivät suostu reitin siirtoon.

Oikeudellinen arviointi

C:n, B:n, D:n ja E:n yhdessä esittämät vaatimukset

Muutoksenhakijoiden mukaan maanomistajien kuuleminen on ollut ala-arvoista, mistä syystä heidän valvontajaostolle esittämänsä reittimuutokset olisi tullut hyväksyä. Valituksesta on pääteltävissä, että muutoksenhakijoiden mielestä kaupunginhallituksen olisi käytävä uusi neuvottelukierros maanomistajien kanssa kuten valvontajaosto on 25.2.2010 päättänyt.

----- Hallinto-oikeus on todennut, että valvontajaosto on tiedottanut moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman vireillä olosta kunnan ilmoitustaululla, Pitäjäläinen -lehdessä ja maanomistajille lähetetyillä kirjeillä ja varannut maanomistajille tilaisuuden esittää muistutuksensa suunnitelmasta. Maanomistajia on kuultu asiaa käsiteltäessä ympäristölautakunnan valvontajaostossa maastoliikenneasetuksen 8 §:n, 2 §:n ja 3 §:n edellyttämällä tavalla. Maastoliikennelaissa ei ole säännöstä, joka olisi velvoittanut kaupunginhallitusta asian vireillä ollessa valvontajaostossa neuvottelemaan vielä maanomistajien kanssa reittivaihtoehtoista.

Muutoksenhakijat eivät ole esittäneet vaatimukselleen reitin muuttamisesta muuta perustetta kuin asianosaisten puutteellisen kuulemisen.

Valvontajaoston päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä valituksessa esitettyllä perusteella.

A:n vaatimukset

A on vaatinut moottorikelkkailureitin poistamista tilalta 534-403-15-3. Reitin perustaminen ja käyttäminen aiheuttaa haittaa A:n terveydelle ja asuinviihtyisyydelle, kaivon juomaveden saastumisvaaraa sekä tuhoaa teerten, jänisten ja muiden eläinten luonnollisen elinympäristön.

Moottorikelkkailureitti on noin 90 metrin päässä A:n tilalla olevasta lähteestä ja noin 300 metrin päässä rakennuksista. Moottorikelkkailureitistä ja sen käytöstä ei ole asiakirja-aineiston perusteella osoitettavissa lähdeveden pilaantumisen vaaraa eikä kohtuutonta haittaa asumisviihtyisyydelle. A:n selvitys terveyshaitasta perustuu hänen omaan ilmoitukseensa ja hänen omiin käsityksiinsä moottorikelkkojen polttoaineen, kelkkojen päästöjen ja hänen terveydentilansa välisestä yhteydestä. A ei ole tarkemmin esittänyt terveyshaitan osalta sellaista luotettavaa, esimerkiksi lääketieteen asiantuntijan selvitystä, jonka perusteella moottorikelkkailureitistä voitaisiin arvioida aiheutuvan hänelle yksityisen edun huomattavana haittana pidettävää terveyshaittaa.

ELY-keskuksen muistutukseen antaman vastineen mukaan ELY-keskuksen tiedossa ei ole, että kyseessä olevalla tilalla olisi sellaisia luonnonarvoja, jotka estäisivät reitin perustamisen.

Edellä esitetyn perusteella valvontajaoston päätös ei ole lainvastainen millään A:n valituksessa esitetyllä perusteella.

F:n vaatimukset

F on vaatinut hallinto-oikeutta selvittämään, onko moottorikelkkailureittiin liittyvä päätöksenteko tapahtunut johtosääntöjen ja lain säännösten mukaisesti. Hallintolainkäyttölain 23 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan muutoksenhakijan on valituskirjelmässään ilmoitettava perusteet, joilla muutosta vaaditaan. F ei ole valituksessaan tuonut esiin seikkoja, jotka osoittaisivat, että päätöksentekomenettely valvontajaostossa olisi ollut lainvastainen.

F on vaatinut myös moottorikelkkailureitin poistamista tilan Uudispiha RN:o 9:22 alueelta, koska sen toteuttaminen vaarantaa rasiteoikeutena olevan tien käyttämistä, uhkaa ja vaarantaa metsätalouden harjoittamista, rajoittaa metsästystä ja riistanhoidollisten tavoitteiden ja luonnonarvojen, muun muassa metsojen soidinalueen säilyttämistä, rikkoo luonnonrauhaa Natura-alueen läheisyydessä sekä aiheuttaa meluhaittaa Valkeismäessä lähellä olevalle asutukselle.

Moottorikelkkareitti kulkee rasiteoikeutena olevan tien vieressä, joten moottorikelkkareitin ei voida katsoa aiheuttavan maastoliikennelain 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua huomattavaa haittaa tien käyttämiselle. Moottorikelkkailureitin ei voida arvioida vaikeuttavan myöskään metsätalouden tai metsästyksen harjoittamista siinä määrin, että reitistä voitaisiin katsoa aiheutuvan huomattavaa haittaa.

Tiheämpi asutus sijaitsee Valkeismäen takana Valkeinen -järven rannalla. Asutus ei sijaitse reitin läheisyydessä. F ei ole osoittanut, että reitin käytöstä Uudispihan alueella olisi huomattavaa meluhaittaa asutukselle.

F:n valituksessa ei ole kysymys siitä, että moottorikelkkailureitti heikentäisi merkittävästi kyseessä olevan tilan Uudispiha alueella olevan Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn luonnonsuojelualan niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. F ei ole tarkemmin yksilöinyt, mitä haittaa tai vaaraa moottorikelkkareitistä olisi luonnonsuojelualan läheisyydessä.

F ei ole osoittanut, että metsojen soidinpaikka olisi tilan Uudispiha alueella. Nilsiä riistanhoitoyhdistyksen antaman lausunnon mukaan metsojen soidinpaikka ja lepopaikka sijaitsevat Iso- ja Pieni-Loutteisen alueella yli kilometrin päässä tilalle Uudispiha suunnitellusta reitin osasta.

Edellä olevan perusteella valvontajaoston päätös ei ole lainvastainen millään valituksessa esitetyllä perusteella.

F:n ja G:n yhdessä esittämät vaatimukset

F ja G ovat vaatineet hallinto-oikeutta selvittämään, onko moottorikelkkailureittiin liittyvä päätöksenteko tapahtunut johtosääntöjen ja lain säännösten mukaisesti. Hallinto-oikeus on perustelunaan viitannut asiasta edellä F:n valitukseen antamiinsa perusteluihin. F ja G eivät ole valituksessaan tuoneet esiin seikkoja, jotka osoittaisivat, että päätöksentekomenettely valvontajaostossa olisi ollut lainvastainen.

Valituksen mukaan moottorikelkkailureitti on poistettava tilojen Valkiala RN:o 9:11 ja Jaakkola RN:o 10:68 alueilta. Reitti vaarantaa rasiteoikeutena olevan tien käyttämisen, uhkaa ja vaarantaa metsätalouden harjoittamista sekä rajoittaa metsästystä ja riistanhoidollisten tavoitteiden ja luonnonarvojen, muun muassa metsojen soidinalueen säilyttämistä, rikkoo luonnonrauhaa Natura-alueen läheisyydessä sekä aiheuttaa meluhaittaa Valkeismäessä lähellä olevalle asutukselle.

Moottorikelkkailureitti kulkee rasiteoikeutena olevan tien vieressä, joten moottorikelkkareitti ei aiheuta maastoliikennelain 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua huomattavaa haittaa tien käyttämiselle. Moottorikelkkareitin ei voida arvioida vaikeuttavan myöskään metsätalouden tai metsästyksen harjoittamista siinä määrin, että reitistä voitaisiin katsoa aiheutuvan huomattavaa haittaa.

Tiheämpi asutus sijaitsee Valkeismäen takana Valkeinen -järven rannalla. Asutus ei sijaitse reitin läheisyydessä. F ja G eivät ole osoittaneet, että reitin käytöstä Valkiala tilan alueella kyseessä olevassa paikassa olisi huomattavaa meluhaittaa asutukselle.

F:n ja G:n valituksessa ei ole kysymys siitä, että moottorikelkkailureitti heikentäisi merkittävästi kyseessä olevan tilan Valkiala alueella olevan Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn luonnonsuojelualan niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. F ja G eivät ole tarkemmin yksilöineet, mitä haittaa tai vaaraa moottorikelkkareitistä olisi luonnon-

suojelualueen läheisyydessä.

Nilsin riistanhoitoyhdistyksen 15.4.2010 antaman lausunnon mukaan metsojen soidin- ja lepopaikka sijaitsevat Iso- ja Pieni-Loutteisen alueella. F ja G eivät ole esittäneet selvitystä siitä, että tilalla Valkiala RN:o 9:11 olisi metson soidin- ja lepopaikka. Tilan alueelle suunniteltu reitti sijaitsee yli kilometrin päässä Iso- ja Pieni-Loutteisen alueella olevasta metson soidin- ja lepoalueesta. F ja G eivät ole osoittaneet, että tilan Valkiala alueella olevasta reitistä olisi vaikutuksia Iso- ja Pieni-Loutteisen alueen soidin- ja lepopaikalta ja reitti tällä perusteella tulisi poistaa kyseisen tilan alueelta.

Valvontajaoston päätös ei ole lainvastainen siltä osin kuin reitti on hyväksytty tilan Valkiala alueelle.

----- valvontajaoston päätös on lainvastainen siltä osin kuin reitti on sijoitettu tilan Jaakkola alueelle valituksessa tarkoitetulle paikalle. Tämän jälkeen hallinto-oikeudessa ei ole tarvetta käsitellä valituksessa mainittuja muita tilalle Jaakkola suunnitellun reitin vaikutuksia ja lausua niistä enempää.

Lopputulos

Ympäristölautakunnan valvontajaoston päätökset 25.3.2010, § 36, ja 2.9.2010, § 67, moottorikelkkailureitin reittisuunnitelman hyväksymisestä Iso- ja Pieni-Loutteisen alueella olevalle metsojen soidin- ja lepoalueelle ovat lainvastaisia ja valvontajaoston päätökset reittisuunnitelman hyväksymisestä F:n ja G:n omistaman tilan Jaakkola alueelle on F:n ja G:n tekemän valituksen johdosta kumottava ja asia palautettava uudelleen käsiteltäväksi. Reitin perustamisen edellytyksiä ei voida tässä tilanteessa arvioida pelkästään tilan Jaakkola alueella muusta reittisuunnittelusta erillään. Näistä syistä ja kun otetaan vielä huomioon, että reittisuunnitelman kumoaminen pelkästään tilan Jaakkola alueelta vaikeuttaisi uudelleen tapahtuvassa käsittelyssä maastoliikennelain 16 §:n edellytykset täyttävien muiden vaihtoehtoisten linjaratkaisujen selvittämistä, valvontajaoston päätökset 25.3.2010, § 36, ja 2.9.2010, § 67, on kumottava laajemmalla alueella. Tämän vuoksi hallinto-oikeus on kumonnut valvontajaoston päätökset reitin hyväksymisestä siltä osin kuin reitti kulkee tilojen ----- 534-410-10-68, ----- Kumottu reittiosuus alkaa tilojen 534-410-9-22 ja 534-410-9-53 rajalta ja päättyy tilan 534-410-15-416 ja tiealueen rajalle. Asia on palautettu tältä osin valvontajaostolle uudelleen käsiteltäväksi. Edellä olevan sanallisen kuvauksen lisäksi kumottu reittiosuus on esitetty myös hallinto-oikeuden päätöksen liitteenä olevalla liitekartalla 2/3 siten, että karttaan on merkitty punaisilla nuolilla kumotun reittiosuuden päätepisteet sekä punaisilla poikiviivoilla niiden välinen kumotuksi tullut reitin osa.

Muut tutkitut valitukset on hylätty.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Maastoliikennelaki 1 § 1 momentti

Maastoliikenneasetus 7 §

Luonnonsuojelulaki 37 § 1 momentti, 64 § ja 65 §

Kuntalaki 95 §

Hallintolainkäyttölaki 5 § ja 52 § 2 momentti

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

1. A on valituksessaan vaatinut hallinto-oikeuden ja Nilsin ympäristölautakunnan valvontajaoston päätösten kumoamista ja moottorikelkkailureitin poistamista tilaltaan 534-403-15-3. Hän on oheistanut valitukseensa lääkärintodistuksen, uudistanut hallinto-oikeudessa esittämänsä ja lausunut vaatimustensa tueksi muun ohella vielä seuraavaa:

Moottorikelkkojen hiilivety- ja MTBE-päästöt sitoutuvat lumeen ja vesiliukoisina tunkeutuvat pohjaveteen pilaten ne. Noin 90 metrin päässä suunnitellulta reitiltä sijaitsevan, A:n juomavetenään käyttämän lähteen veden saastumisvaara on huomattava. Kemikaaleille altistuneet allergikot reagoivat voimakkaasti moottorikelkkojen päästöihin.

A:n asumisviihtyvyyttä vaarantuu kelkkojen melun korostuessa muutoin hiljaisessa ympäristössä.

Tilalla RN:o 15:3 suunnitellun reitin läheisyydessä on liito-oravia ja tilan pihapiirissä on ollut ilveksen jälkiä. Luontodirektiivi ja luonnonsuojelulain 49 § suojaavat niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja kulkuyhteyksiä laajasti.

2. *B ja hänen asiakumppaninsa* ovat valituksessaan vaatineet hallinto-oikeuden ja ympäristölautakunnan valvontajaoston päätösten kumoamista. Kelkkailureitin rakentamiseen ei miltään osalta saa ryhtyä ennen kuin koko reitin osalta on tehty käyttöoikeussopimukset.

Muutoksenhakijat ovat vielä vaatineet heidän vapauttamistaan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä suoritettavasta oikeudenkäyntimaksusta.

Muutoksenhakijat ovat uudistaneet hallinto-oikeudessa esittämänsä ja lausuneet vaatimustensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Hallinto-oikeuden olisi tullut arvioida myös valvontajaoston päätösten valmistelun ja päätöksentekomenettelyn lainmukaisuutta. Liikenneturvallisuusnäkökohdat olisivat edellyttäneet vaihtoehtoisten reittilinjausten, myös muutoksenhakijoiden ehdottaman linjauksen tarkastelua, tielaitoksen lausunnon hankkimista ja maanomistajien lisäkuulemisen järjestämistä. Nyt hyväksytty reitti ylittää vilkasliikenteisen, Tahkon matkailukeskukseen johtavan tien viisi kertaa lyhyellä matkalla.

Päätösten perustelut ovat puutteellisia, lainvastaisia ja keskenään ristiriitaisia. Nielsiän kaupunginhallitus ei ollut hankkinut tarpeellisia selvityksiä, kuten kelkkailureitin tarpeellisuuden harkitsemiseksi välttämätöntä selvitystä liikennemääristä ja niiden kehityksestä. Kaupunginhallitus oli myös toimivaltansa ylittäen ja vastoin aiempaa päätöstään palauttanut asian valvontajaostolle määrämällä jaoston aloittamaan reitin virallistamismenettelyn aiemmin sitä ainoastaan ehdotettuaan.

3. *F* on valituksessaan ja sen täydennyksessä vaatinut hallinto-oikeuden ja ympäristölautakunnan valvontajaoston päätösten kumoamista, moottorikelkkailureitin linjauksen poistamista tilalta Uudispiha RN:o 9:22 ja selvittämään, oliko päätöksenteko asiassa tapahtunut lain ja johtosääntöjen mukaisesti. *F* on vielä viitaten Suomen perustuslain 15 §:ään vaatinut hallinto-oikeuden ja valvontajaoston päätösten kumoamista, koska yksityiset maanomistajat, joiden maiden kautta reitti on linjattu, ovat linjausta vastustaneet.

F on uudistanut hallinto-oikeudessa esittämänsä ja lausunut vaatimustensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Reitin linjaus Uudispihan tilan RN:o 9:22 kautta on yleisen edun vastaista, koska reitti ei ole välttämätön yleisessä käytössä olevan palvelun, esimerkiksi majoitus- ja ravitsemisliikkeen kannalta.

Maastoliikennelain 1 §:n tarkoituksena on ehkäistä haittoja, joita aiheutuu reittisuunnitelman hyväksymisestä yksityiselle edulle. Reitistä aiheutuu huomattavaa haittaa metsätaloudelle, joka talvisin on reitin käytön takia käytännössä mahdotonta. Reitti kulkee Valkeiskylän asutuksen välittömässä tuntumassa, pirstoisiin alueen ja rajoittaisi maanomistajan omaa liikkumista tilallaan. Nielsiän ympäristölautakunnan valvontajaosto ei ole perustellut 22.11.2010 antamaansa lausuntoa, jossa se oli todennut, ettei kelkkailureitti estä metsätalouden harjoittamista ja että luonto-olot on otettu huomioon reittiä linjattaessa.

Vaikka hallinto-oikeuden päätöksen perustelujen mukaan reitin käytöstä ei ole osoitettu aiheutuvan Uudispihan tilalla huomattavaa meluhaittaa, niin meluhaittaa niillä kiinteistöillä, joiden osalta valvontajaoston päätös on pysytetty, ei kuitenkaan ole selvitetty esimerkiksi melumittauksin. Moottorikelkkojen ääni kantautuu lehdettömänä vuodenaikana pitkälle.

Moottorikelkkailureitti aiheuttaa sijoituksessaan rasiatien varteen huomattavaa haittaa rasiatien haltijoille ja on siten yksityisen edun vastainen. Aluetta hallitsee vuokralla metsästysseura, jonka jäsen muutoksenhakija on. Kelkkareitin linjaus kyseisen alueen halki estää talviaikaisen metsästyksen ja riistanhoidon tai ainakin hankaloittaa niitä.

Reitti vaikuttaisi kielteisesti myös alueen luonto-oloihin. Kelkkaura olisi toteutuessaan leveämpi kuin rasiatie. Se kulkee myös luonnonsuojelualueen välittömässä läheisyydessä sitä vierestä kiertäen.

Kelkkailureitti lisää myös luvatonta liikkumista moottoriajoneuvoilla, esimerkiksi mönkijöillä, Uudispihan tilalla kesäaikaan.

4. *F ja G yhdessä* ovat valituksessaan ja sen täydennyksessä vaatineet hallinto-oikeuden päätöksen kumoamista siltä osalta kuin valvontajaoston päätös moottorikelkkailureitin sijoittamisesta *F*:n ja *G*:n omistamalle tilalle Valkiala RN:o 9:11 on pysytetty, jaoston päätöksen kumoamista vastaavalta osalta ja reittilinjauksen poistamista Valkialan tilalta ja lausumaan myös niistä valitusperus-

teista, joihin hallinto-oikeus ei ollut ottanut kantaa ratkaistessaan heidän yhdessä tekemää valitustaan ympäristölautakunnan valvontajaoston päätöksestä. F ja G ovat edelleen vaatineet selvittämään, onko päätöksenteko asiassa tapahtunut lain ja johtosääntöjen mukaisesti. F ja G ovat vielä viitaten Suomen perustuslain 15 §:ään vaatineet hallinto-oikeuden ja valvontajaoston päätösten kumoamista, koska yksityiset maanomistajat, joiden maiden kautta reitti on linjattu, ovat linjausta vastustaneet.

F ja G ovat vaatimustensa tueksi uudistaneet hallinto-oikeudessa esittämänsä, vastustaneet reittilinjausta samoilla perusteilla kuin F omassa valituksessaan sekä muun ohella huomauttaneet, että he olivat ehdottaneet kelkkailureitin siirtämistä Valkeisenmäessä Hoikanlammin suuntaan pohjoisemmaksi ja lähellä sijaitseville kaupungin tai muun julkisyhteisön omistamille maa-alueille, mutta näin ei ollut kuitenkaan tehty.

Nilsin ympäristölautakunnan valvontajaosto on lausunnossaan esittänyt valitusten hylkäämistä ja lausunut seuraavaa:

Reitin suunnitteluvaiheessa on pohdittu eri reittivaihtoehtoja ja valituksi on tullut nyt esitetty linjaus. Reitin ympäristövaikutukset on arvioitu hankkeen etenemisen myötä. Tavoitteena on ollut minimoida reitin rakentamisesta ja sen myöhemmästä käytöstä aiheutuvat ympäristöhaitat. Lähteiden sijainti, asuinrakennusten etäisyys reitistä, reitin aiheuttamat mahdolliset terveyshaitat, eläinten elinympäristö, pohjavesiolot, luonnonsuojelualueet, melu ja ilman laatu on otettu suunnittelussa huomioon samoin kuin liikenneturvallisuus. Teiden ylityskohdat on käyty läpi teiden turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja reitin suunnittelijoiden kanssa. Jaosto on kuullut kirjallisesti maanomistajia reitin virallistamisvaiheessa. Lisäksi suunnittelija on käynyt reittejä läpi maanomistajien kanssa suunnitteluvaiheessa. Aiheesta on pidetty yleisötilaisuuksia. Nilsin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on tehnyt päätöksensä toimivaltansa puitteissa. Jaoston alaiset viranhaltijat ovat toimineet virkavastuulla.

Nilsin kaupunginhallitus on vastineessaan ilmoittanut yhtyvänsä ympäristölautakunnan valvontajaoston lausuntoon.

A on vastaselityksessään uudistanut aiemmin esittämänsä.

B ja hänen asiakumppaninsa ovat vastaselityksessään uudistaneet aiemmin esittämänsä ja todenneet, ettei valvontajaoston lausunto sisällä uutta tietoa asiassa.

F on vastaselityksessään uudistanut aiemmin esittämänsä ja kiinnittänyt huomiota siihen, että Valkeisenmäen alueella kunkin metsänomistajan metsäpalstat sijaitsevat usein pitkinä suorakulmioina. Tällöin reitti toteutuessaan halkaisisi usean metsänomistajan palstan estäen etenkin talviaikaan maantieltä katsottuna kelkkareitin taakse jäävien metsäalueiden käytön.

F ja G ovat vastaselityksessään uudistaneet aiemmin esittämänsä ja viitanneet F:n vastaselityksessä esitettyihin näkökohtiin.

Merkitään, että Nilsin ja Kuopion kaupungit ovat yhdistyneet 1.1.2013.

Merkitään, että korkein hallinto-oikeus on antanut tänään päätöksen myös valitukseen (diaarinumero 438/1/12), jonka H ja I ja hänen asiakumppaninsa ovat tehneet Kuopion hallinto-oikeuden 30.12.2012 antamasta päätöksestä nro 11/0471/3. Hallinto-oikeuden päätös on koskenut Kaavin ympäristölautakunnan päätöksellään 13.10.2010, § 53, hyväksymän moottorikelkkailureitin reittisuunnitelmaa Juankosken kaupungin alueella välillä Juankoski–Poutilanmäki.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitukset hylätään. Kuopion hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta.

Perustelut

Moottorikelkkailureitin perustaminen edellyttää maastoliikennelain 15 §:n 1 momentin mukaan reittisuunnitelman hyväksymisen lisäksi 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla reittitoimituksen, jossa määrätään lain 16 §:n 4 momentissa tarkoitetuista korvauksista. Reittitoimituksessa perustettu oikeus kiinteistöön korvaa mainitun säännöksen nojalla maanomistajan ja reitin pitäjän välisen käyttöoikeussopimuksen eikä erillistä käyttöoikeussopimusta tarvita. Tähän nähden ja kun otetaan huomioon maastoliikennelain 16 §:n 2 ja 3 momentin säännökset reitin hyväksymisen edellytyksistä sekä 4 momentin säännökset reitistä aiheutuvan haitan ja vahingon korvaamisesta, maastoliikennelain mukainen reittisuunnitelman hyväksymispäätös ei ole vastoin Suomen perustuslain 15 §:n 1 momenttia. Kun reitin pitäjälle ei siirry maapohjan omistusoikeutta, vaan ainoastaan rajoitettu oikeus käyttää reittialuetta moottorikelkalla ajoon, asiassa ei ole kysymys Suomen perustuslain 15 §:n 2 momentissa tarkoitetusta pakkolunastuksesta, eikä reittisuunnitelman hyväksymispäätös ole siten myöskään vastoin perustuslain 15 §:n 2 momenttia.

Reittisuunnitelmaa laadittaessa Savo-Karjalan tiepiirin edustaja oli toimittanut katselmuksen niissä kohdissa, joissa reitti ylittää yleisen tien. Tiepiiri oli antanut oman lausunnon tienylitysten turvallisuudesta järjestämisestä. Nilsiään kaupunginhallitus on voinut reitin pitäjänä edellyttää reittisuunnitelman hyväksymistä koskevan asian käsittelyä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa, kun ympäristönsuojeluviranomainen ei ollut tehnyt valituskelpoista päätöstä asiassa. Muutoinkaan päätöksen valmistelussa ei ole valituksissa esitetyillä perusteilla ilmennyt lainvastaisuutta.

Arvioitaessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen harkintavaltaa maastoliikennelain moottorikelkkailureitin perustamiseksi on otettava huomioon lain 15 §:n 2 momentin ja 16 §:n 2 momentin lisäksi lain 1 §:stä ilmenevä lain tarkoitus ehkäistä moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä maastossa ja moottorikelkkailureiteiltä aiheutuvia, lainkohdassa tarkoitettuja haittoja ja edistää liikenneturvallisuutta sekä kunnan velvollisuus sovittaa reitti muihin lähialueen reitteihin. Reittisuunnitelmaa koskevilla ratkaisulla ja valinnoilla on läheinen yhteys kunnan maankäyttöä koskeviin ratkaisuihin. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen harkintavalta on siten suhteellisen laaja reittien tarpeen osalta, eikä reittisuunnitelman hyväksymisen edellytyksenä ole, että reitti olisi välttämätön yleisessä käytössä olevan palvelun kanssa.

Ottaen huomioon reitin etäisyys kiinteistöllä Alanko RN:o 15:3 sijaitsevasta lähteestä ja lomakäytössä olevista rakennuksista, reitistä ja sen käyttämisestä ei voi aiheutua lähteen veden pilaantumista tai muuta kohtuutonta haittaa kiinteistön käytölle. Lähteen veden laatua voidaan myös tarvittaessa tarkkailla. Liito-oravan tai ilveksen lisääntymis- ja levähdyspaikoista ei ole esitetty tarkempaa selvitystä kiinteistöllä. Lajien suojelusta säädetään luonnonsuojelulain 49 §:ssä ja tarvittaessa suojelu voidaan varmistaa luonnonsuojelulain 57 §:n mukaisilla hallintopakkeinoilla. Reitti ei saadun selvityksen perusteella ole esteenä metsästysoikeuden käyttämiselle tai metsänkäytölle. Tarvittaessa reitin käyttöä valvoo poliisi. Valituksessa esitetyillä perusteilla reittisuunnitelman hyväksyminen ei ole ollut muutoinkaan maastoliikennelain 16 §:n vastainen.

Hallinto-oikeus on myös voinut ratkaista asian päätöksestään ilmenevin tavoin ilman, että sen on tarvinnut lausua enää sinne tehdyissä valituksissa esitetyistä muista valitusperusteista, joista lausuminen on siis rauennut.

Oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa määrää asian esittelijä. Oikeudenkäyntimaksu käy ilmi päätöksen jakelua koskevasta kohdasta.

Kun muutoin otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut, päätöksessä sovelletut oikeusohjeet, korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen valituksissa esitettyjen näkökohtien johdosta ei ole perusteita.

Asian ovat ratkaisseet hallintoneuvokset Matti Pellonpää, Sakari Vanhala, Riitta Mutikainen, Hannu Ranta ja Mika Seppälä. Asian esittelijä Ilpo Havumäki.

Julkaistu 30.4.2014